

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. III. cap. 9. & 10. de Communicatione Idiomatum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

quod sint in DEO tres perfectæ hypostases cum unâ solâ & simplicissimâ naturâ; Ita singulare est, quod sint in Christo tres nature, DEITAS, anima & caro, cum unâ hypostasi simplicissimâ, pro triade naturarum in Christo, ad depellendam novitatem hujus phraseologie suspectam, Augustini auctoritatem citans, hoc modo & numero naturas in Christo exhibentis. Non ero jam de eo sollicitus, annon aliquâ ratione unio personarum in Mysterio Trinitatis comparari possit cum unione Naturarum in personâ Christi, vel versâ vice hæc cum illâ, & quænam de eâ *Bernhardi & Damasceni* sit Sententia; illud jam hic disquirendum est, num Augustinus Doctor Ecclesiæ tam augustus author sit triadis Naturarum in Christo, id quod Bellarminus Ei tam audacter, sed simul & impudenter sine omni rubore adscripsit, orthodoxum hunc Patrem orbi Ecclesiastico non parum eo ipso faciens de novitate phraseos ab Analogiâ Fidei apertissimè discedentis suspectum, de quo nullus non testabitur, quicumque Augustini verba, ad quæ Bellarminus respicere videtur, penitus & debitâ cum attentione consideraverit, quæ loco per Bellarminum citato hæc leguntur: *Sic Deo conjungi potuit humana Natura, ut ex duabus substantiis fieret una persona, ac per hoc jam ex tribus, scilicet DEO, Animâ & carne.* Quæ Augustini verba etiam aliquam singularem & inusitatam in Ecclesiâ circa hoc sublime Fidei Mysterium exhibeant loquendi formam, nullam tamen inferunt naturarum in Christi personâ triadem, quam Bellarminus defendendam suscepit. Hinc Sententiarum Magister *Lombardus*, ubi præter alia hæc etiam Augustini Verba citavit, addens, *his aliisq; Autoritatibus se munire, qui dicunt, personam Christi compositam esse vel factam, sive constantem ex duabus Naturis, sive ex tribus Substantiis;* post intelligentiam hujus & similibus Propositionum executus, nunquam trium Naturarum, sed duarum tantum mentionem fecit, scribens: *Variatur intelligentia, cum dicitur, Deus est homo, & homo est DEUS; dicitur enim DEUS esse persona subsistens in duabus & ex duabus naturis, & persona subsistens in duabus & ex duabus naturis dicitur esse DEUS, id est, Verbum vel Natura Divina, potest enim prædicari Persona simplex vel Natura de persona composita.* Indè etiam post plures Scholasticos Auctores, in specie *Svarezius* & *Vasquezium*, de hac loquendi formâ amplissime agentes, noviter de *Lugo*, Cardinalis hanc expressè formavit Conclusionem: *Verbum non solum adsumpsisse Materiam & Formam, seu verum corpus & Animam rationalem, sed has partes unitas, addens, esse hanc Conclusionem contra Sententiam eorum, qui dicunt, Verbum adsumpsisse illas partes, non tamen unitas, de quâ Svarezius dicat, esse hæresin contra id, quod definitum sit in Synodis Ephesinâ & Chalcedonensi aliisque, scilicet, Verbum adsumpsisse carnem animatam Animâ rationali, & carnem animatam esse carnem Animæ unitam, quin & Thomam dicere, oppositum esse hæreticum;* præterea displicuisse hunc loquendi modum de tribus in Christi personâ Naturis *Damasceno*, ad quem tamen Bellarminus provocavit, ut & *Paulino*, Aquilejensi Episcopo, statuentibus, *non dici debere, Christum constare ex tribus Substantiis, sed ex duabus, quarum una, scilicet Humanitas, constet etiam ex duabus, nimirum Animâ & corpore, alioquin si numerandæ essent partes remotæ, posset dici, Christum constare ex sex Substantiis, scilicet divinitate, Animâ & quatuor Elementis, ex quibus constat corpus.* Et quia Concilii cujusdam *Tolerani* meminit, in quo hæc Phrasis & loquendi modus occurrit, desumptus, ut Ipse existimat, ex Patribus, nominatim Augustino & aliis; ideò addit observationem *Vasquezii*, Patres *Toleranos*, & ante eos Augustinum cum quibusdam aliis, cautè hic dixisse: *esse in Christo duas Naturas & tres Substantias, quia Substantia latius patere videatur quam Natura, & ideò unam humanam Naturam non dici constare ex duabus Naturis, sed ex duabus Substantiis, ut ut ipse non adprobat hoc discrimen, hoc tandem pro ultimâ hujus Quæstionis resolutione de suo addens, negandum non esse, esse magis frequentem & usitatam loquutionem, quâ Christus dicitur constans ex duabus Substantiis seu Naturis, atq; adèò magis retinendam &c.*

lib. 13. de Trin. cap. 17.

lib. III. distinct. 6. & 7.

de Incarn. Disp. 13. pag. 212.

conf. D. Dorich, ad Concil. Francof. pag. 122.

CAPVT NONVM & DECIMVM,

DE

Communicatione Idiomatum.

Agnoscit quidem Bellarminus & rectè, ex Unione hypostaticâ sequi Communicationem Idiomatum, negat autem, & id malè, hanc Idiomatum communicationem esse realem respectu ipsarum Naturarum, quasi ipsa divinitas facta sit passibilis, & Humanitas realiter facta sit omnipotens, secundum Lutheranos, quamvis contra Calvinistas Theodorum Beza & Petrum Martyrem addat: *nec planè verbalem esse, sed realem esse quidem,*

F 4

verum

lib. I. de
Trin.
cap. 13.

conf.
Barth. ad
Claud. de
statu Ani-
mæ. p. 282
seqq.

Serm. 191
de Temp.

verum respectu hypostaseos utriusque Naturæ, non autem respectu ipsarum Naturarum, provocans iterum præter aliorum Patrum in specie ad Augustini auctoritatem, cujus Verba ex loco per Bellarminum citato hæc sunt: *Nisi ipse idem esset filius hominis propter formam Servi, quam accepit, qui est Filius DEI propter formam DEI, in quâ est, non diceret Apostolus de hujus Seculi Principibus, si cognovissent, Dominum Gloriæ nunquam crucifixissent; ex forma enim Servi crucifixus est, & tamen Dominus Gloriæ crucifixus est, talis enim erat illa susceptio, quæ DEUM hominem faceret, & hominem DEUM. Quid tamen propter quid, & quid secundum quid dicatur, adjuvante Domino prudens & diligens & pius Lector intelligit. Nam, ecce, diximus, quia secundum id, quod Deus est, glorificat suos, secundum hoc utique, quod Dominus Gloriæ est, & tamen Dominus Gloriæ crucifixus est, quia rectè dicitur & Deus crucifixus, non ex Virtute Divinitatis, sed ex infirmitate carnis; sicut dicimus, quia secundum id, quod Deus est, judicat, hoc est, ex potestate Divinâ, non humanâ, & tamen ipse homo judicaturus est, sicut Dominus Gloriæ crucifixus est. Hæc Verba Bellarminus studio & datâ quasi operâ omisit, solâ loci citatione contentus, quia prævidit, ea non pro se, sed contra se militare, si ritè & ad Augustini mentem intelligantur. De cætero, quamvis abstractivæ locutiones, ubi subjectum una ex duabus Naturis exhibetur in abstracto, orthodoxis in Antiquitate Ecclesiasticâ Doctoribus, non adeò sint inusitata, nominatim Augustino, si modò author est illarum de Trinitate Quæstionum, quæ tanquam operis de hoc Mysterio compendium Tomo operum tertio exhibentur, inter quas hæc etiam Quæstio paulò ante finem proponitur: *Verum Divinitas cum Carne concepta & nata & passa est, & cætera, quæ Humanitatis propria esse noscuntur?* Et responsio subjungitur: *Vtq; Divinitas suæ Carnis conceptione concepta est, & nativitate nata, sensuq; humani adfectus participatione mortem, quam spontè susceperat, non Natura sua potentiam perdens, per quam cuncta vivificat, & ipse Author, qui spontè natus est, spontè est passus; & idem opus, quia utrumq; unus, licet non alio cogente, solus tamen ipse perpetitur, salvâ Divinitatis impassibilitate.* Neque legimus, Augustinum, vel quicumque harum ex Augustino Quæstionum collector fuit, à quoquam orthodoxorum ob hanc locutionem abstractivam in suspicionem alicujus heterodoxias esse pertractum, id quod de aliis etiam Scriptoribus Ecclesiasticis eadem phrasi innocenter suo tempore utentibus certum est; vix tamen Bellarminus aut aliquis hyperaspistes Ejus ostendere poterit, ullum ex Evangelicis Doctoribus in hæc Controversiâ occupatis hæc phrasi ita nudè & crudè fuisse usum, sicut Bellarminus eis in genere adscribit, ut jure eis ob id ipsum Eutychanismus possit imputari, sicut Ille è contrario Nestorianismus vix effugere poterit, aut ejus foetum, Allæosin Zwinglianam omninò declinare, dum quidem videri vult verbalem *Bezæ & Martyris* Communicationem tanquam insufficientem, repudiare, sed realem non aliter admittit, nisi solo hypostaseos utriusque Naturæ, non autem ipsarum Naturarum respectu, quam subtiliores Zwingliani hodiè non solum libenter admittunt, sed & ipse olim Nestorius dubio sine amplexu fuisse. Sed non satis habuit Bellarminus solâ citatione Augustinum opponere Evangelicis, verum plus ultra sibi duxit eundem. Inde sequenti capite, ubi Quæstionem hanc latius tractat, prolixo satis Augustini testimonio Evangelicos ob realem Idiomaticam Communicationem non obscure Eutychanismi reos orbi Christiano stitit, verbis sequentibus: *Illorum execramur blasphemiam, qui novo sensu adserere conantur, à tempore carnis accepta omnia, quæ erant Divinitatis, in hominem demigrasse, & rursus, quæ Humanitatis erant, in Deum esse transfusa, ut quod nulla unquam heresis ausa est dicere, vincatur (aliàs videatur) hæc confusione utraq; exinanita esse Substantia, & deitatis scilicet & Humanitatis, & omisso statu proprio in aliud esse mutata.* Ipsum Sermonem, ex quo testimonium hoc est desumptum, quod attingit, ostendit Eruditissimus hodiè Sorbonista, *Laurojus*, in peculiari Dissertatione, de authore vero Professionis Fidei, quæ Pelagio &c. tribui debet, ante Annos non ita multos iteratò editâ, hanc Fidei Professionem, quæ in citato Sermone exhibetur, & in quâ laudatum legitur testimonium, quasdam tangere hæreses, quarum Augustinus nullam in libro de hæresibus faciat mentionem, cum tamen credibile non sit, Eum in hæc Fidei Professione hæreses damnavisse, quas in libro de hæresibus præterivisset; præterea Authorem Professionis certam quandam Joviniani hæresin omninò secus accipere, ac Augustinus in citato de hæresibus libro retulerit, quin & Augustinum aliter ibidem representare hæresin Apollinaristarum, quàm in hæc Fidei Professione repræsentetur. Porro, quod in Sermone citato tribuitur Augustino, ab antiquorum Patrum, ut & ipsius Augustini usu*

ulu penitus abhorretere. Nullum esse et anti illorum multitudine, qui cum ad populum diceret Christianum, peracto Exordio statim adgressus sit Apostolicum, Nicenum vel Constantinopolitanum Symbolum, quod continuo nec ullis distinctum Commentariolis recitaverit, eoque recitato finem dicendi fecerit, quem ad modum hoc in sermone representatur. Aliter le Augustinum gessisse, cum de catechizandis rudibus scripsit; aliter Eum, qui apud Eum ad Catechumenos habuit concionem, & libros quatuor de Fidei Symbolo ad eodem edidit. Aliter alios. Insuper illud addendum, quod nec Possidius in Indiculo, nec diligentissimus operum & Sermonum Augustini lustrator Beda, ullum huic Sermoni præbeant testimonium. Quin & illud accedere, quod hæc Fidei professio, quæ maxima pars illius Sermonis, ex quo citata à Bellarmino Verba sunt desumpta, ante Caroli M. tempora Augustino adscripta non fuerit; imò non facile inveniri, qui ante Seculum tertium supra decimum Augustino eam tribuerit, & quod præprimis observandum, non immeritò dubitari, utrum libellus hic integer & sine ullâ additione ad nos pervenerit, hæc in specie videri inserta, quæ Bellarminus contra Evangelicos, impertinenter quamvis, exindè produxit, nimirum contra Eutychetis opinionem scripta, cujus hæresin post Augustinum esse sparsum, ipse Bellarminus in Epitome Chronologicâ docuit, in quo alii etiam Papistarum Chronologi consentiunt. Hæc & plura his similia & amplissimè quidem tractat citatus Sorbonista *Launojus* in laudatâ Dissertatione, ex quâ excerpte placuit ad præsens Institutum pertinentia, quia fortè in paucorum manibus est, ut & pleraque Eius opuscula, quamvis dignissima, quæ ob non paucos raræ sinceritatis & mentis apertissimæ radios hic & ibi satis clarè transparentes ab omnibus orthodoxæ Veritatis cultoribus studiosè legantur. Posito autem ex superabundanti & indebita liberalitate, esse hæc ipsius Augustini Verba, quæ Bellarminus contra Evangelicos in aciem produxit, tam non nocent aut ullâ ratione obsunt eorum doctrinæ, ut, si Bellarmino id demonstrandum fuisset, aqua Ei ut non semel aliàs hæssisset, seque injuriam Evangelicis intulisse, ac calumniosè alienam eis adfixisse doctrinam, fateri debuisset. Ubi enim, quæso, ulli Evangelicorum in mentem venit aut in chartam excidit, Idiomatica & Proprietates Divinitatis in hominem demigrasse, & versâ vice Idiomatica & Proprietates Humanitatis in Deum esse transfusa & hæc ratione confusa? Nisi id ostendatur, est & manet Bellarminus calumniæ Evangelicis innocenter impactæ reus, & quicumque Bellarmini partes hic etiam defendendas suscipiet.

CAPVT VNDECIMVM & seqq.

DE

Ubiquitate Humanitatis Christi.

Evangelici quidem nec quoad nomen, nec quoad rem agnoscunt Ubiquitatem, cum neque hoc nomine describant Majestatem omnipræsentis vi unionis, quæ dicitur, personalis Christo Homini communicatam, neque etiam, & multò minus quidem, admittant eam distæ ubiquitatis monstruam descriptionem, quam præter alios Papistæ etiam, contra toties iteratas in publico Protestationes & explicationes Symbolicas, per solam calumniandi & innocentes traducendi libidinem, à Christo Majestatis suæ rigoro vindice vindicandam, Evangelicis adtribuere non verentur, eosque ob hoc ipsum tanquam Dogma omni tempore in Ecclesiâ inauditum nemini non facere exosissimos omniq; odio perquam dignos. Verùm si terminus hic ubiquitatis, utpotè Philosophicus ab iis imperfectionibus purgetur, quas abusus ut plurimum Sophisticus eidem solet adfricare, & quæ in sensu crassiorum primo adpectu incurrunt, si modò res ex æquo & sincerè agatur, fortè non adeò incompetens erit ad hoc Mysterium vel impertinens, ut non paucis hætenus inter ipsos etiam (utinam non pseudo-) Evangelicos fuit visum; quamvis, ut omnis occasio iniquius de hoc Dogmate propter nomen tam exosum sentiendi præcindatur, consultius omninò sit, in terminis Omnipræsentis hoc Mysterium tradere, intra quos hætenus plerique & fortè omnes Evangelici Doctores se continuerunt, ac feliciter illud contra quosvis obtrectatores DEI gratiâ defenderunt. His breviter ex necessitate præmissis, ad ipsius Controversiæ ventilationem accedimus, quam Bellarminus insigni prolixitate per integram capitum decadem tractavit, ea exindè repetituri, quæ ad vindicandam Augustini auctoritatem inprimis pertinere videbuntur, ut nimirum

vid. D. Dorsch. Anti-Cogent. pag. 236.

vid. D. Calov. Metaph. Div. Tom. I. pag. 176.

in hoc